VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Vuoden 2024 kolmas lisätalousarvioesitys

MIKA NIEMELÄ, BUDJETTIPÄÄLLIKKÖ
VALTIOVARAINVALIOKUNTA
15.10.2024

Vuoden 2024 kolmas lisätalousarvioesitys

- Määrärahat -442 milj. euroa
  - Määrärahatasoa alentavat pääosin ajoitus- ja maksatusmuutokset sekä tarvearvioiden päivitykset
- Tulot +525 milj. euroa
- Nettolainanoton tarve -967 milj. euroa

⇒ Alijäämä pienenee n. 11,8 mrd. euroon

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

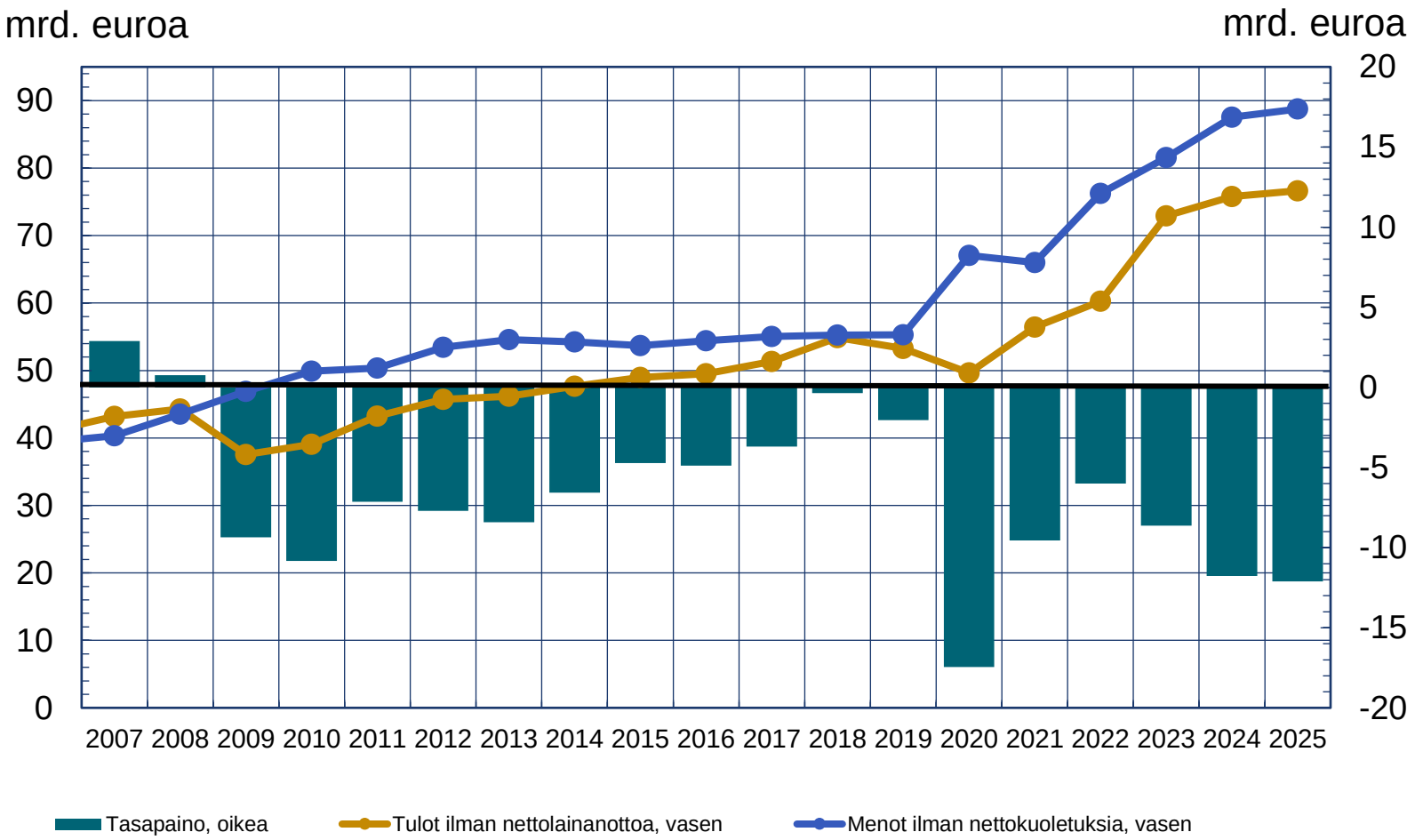

Tasapaino (mrd. euroa):

2020 (TP):	-17,4
2021 (TP):	-9,6
2022 (TP):	-6,0
2023 (TP):	-8,6
2024 (LTAE III):	-11,8
2025 (TAE):	-12,1

2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Sähköyhtiöiden lainoihin tehdyn varauksen purku kasvatti vuoden 2023 tilinpäätöksessä tuloja 10 mrd. eurolla, koska se jäi käyttämättä kokonaan. Tasapaino tämä erä huomioiden oli +1,4 mrd. euroa v. 2023

Lähde: Valtiovarainministeriö 9.10.2024

Valtion budjetoitu velka kasvaa kuluvana vuonna noin 168 mrd. euroon (n. 60 %/BKT)

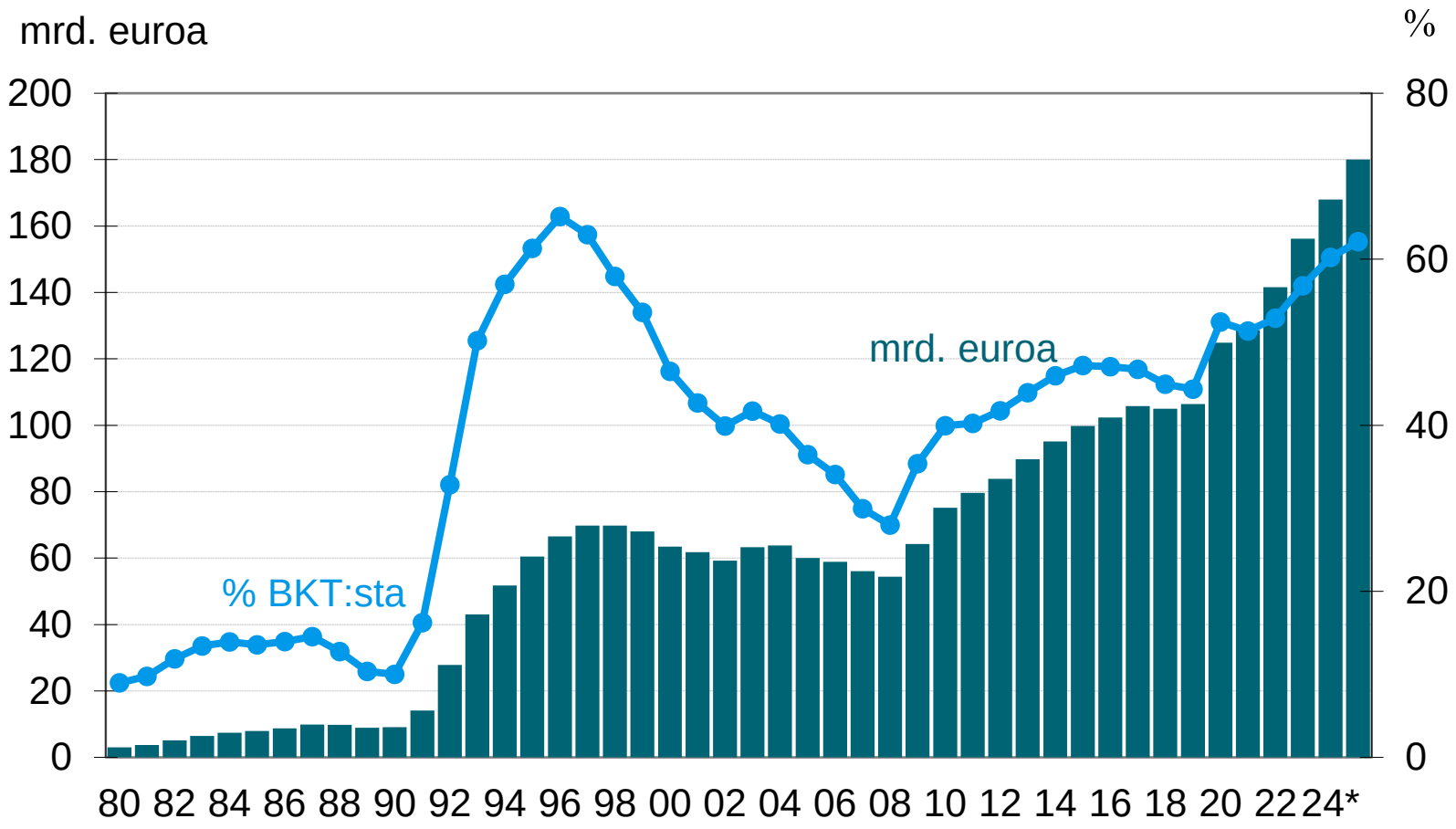

Lähde: Valtiovarainministeriö 9.10.2024

Tuloarvioissa (+525 milj. eur) huomioitu VM:n uusin ennuste sekä kertymätiedot

- Verotuloarvioita ehdotetaan korotettavaksi 143 milj. eurolla
  - Yhteisövero +81 milj. euroa, perintö- ja lahjavero +320 milj. euroa ja korkotulojen lähdevero +20 milj. euroa.
  - Tupakkavero +164 milj. euroa.
    - Lisäys aiheutuu tupakkaveron korotuksesta, jonka ehdotetaan tulevan voimaan 1.11.2024. Korotus siirtää verotuottoa vuodelta 2025 vuodelle 2024, koska tupakkatuotteita varastoidaan eli luovutetaan verolliseen kulutukseen suuria määriä ennen veronkorotuksia. Lisäksi verotuottoennusteessa on huomioitu kertymätiedot alkuvuodelta.
  - Ansio- ja pääomatulovero -141 milj. euroa sekä arvonlisävero -252 milj. euroa.
- Muiden tulojen arviota ehdotetaan korotettavaksi 382 milj. eurolla
  - Aiemmilta vuosilta siirrettyjen määrärahojen peruutukset nostavat tuloarviota 200 milj. eurolla.

Poimintoja suurimmista harkinnanvaraisista määrärahalisäyksistä

- Suojelupoliisille 5 milj. euroa kriittisten suorituskykyjen ja toiminnan turvaamiseen.
- Rajavartiolaitokselle:
  - 3,7 milj. euron lisäys välineellistetystä laittomasta maahantulosta aiheutuneisiin ylimääräisiin kustannuksiin,
  - 8,7 milj. euroa radioteknisen valvontajärjestelmän (RTV) hankinnan kustannuksiin,
  - 10,2 milj. euroa valvontalentokoneiden valvontajärjestelmähankintaan.
- Puolustusministeriön hallinnonalalle:
  - Naton puolustussuunnittelun mukaisen johtamisen, tiedustelun ja tilannekuvan Nato-integrointiin ja yhteensovittamiseen 15 milj. euroa,
  - Naton rauhanajan tehtäviin osallistumisen kustannuksiin 7,6 milj. euroa.
- Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön pääomittamiseen 58 milj. euroa.
  - Rahoituksen ehtona on mm., että Helsingin kaupungin rahoitusosuus vastaa valtion rahoitusosuutta (yhteensä 60 milj. euroa) ja että yksityisten rahoittajien rahoitusosuus on vähintään 30 milj. euroa.

Panostuksia Ukrainan tukeen

- Ukrainalle myönnettyjen tukipakettien 24 ja 25 puolustusmateriaalin korvaamiseksi ehdotetaan Puolustusvoimien UKR 2023 -tilausvaltuuden kasvattamista 277,2 milj. eurolla vuosille 2028—2032 ajoittuviin hankintoihin.
  - Lisäksi vuosille 2024—2027 sisältyvän valtuuden käyttöä ehdotetaan lykättävän 152,2 milj. euroa vuosille 2028—2032. Ehdotetun UKR 2023 -tilausvaltuuden ajoituksen muutos pienentää vuoden 2024 määrärahatarvetta 19 milj. eurolla.
- Ukrainan tukemiseksi ehdotetaan myös uuden 133,2 milj. euron UKR 2024 -tilausvaltuuden perustamista, jolla voidaan rahoittaa Ukrainan tarpeisiin tehtäviä hankintoja vuosina 2025—2027.
- Lisäksi Puolustusvoimien toimintamenoihin ehdotetaan 4,7 milj. euron lisäystä Ukrainalle annettavan materiaali- ja koulutustuen kustannusten kattamiseen.

Määrärahatarvetta laskevia ajoitus- ja tarvearviomuutoksia

- Tarkentumisia tarvearvioihin:
  - EU-jäsenmaksuun 150 milj. euron vähennys,
  - EU:n ohjelmakauden 2014—2020 rakennerahastoihin varattua määrärahaa jää käyttämättä, minkä vuoksi noin 99 milj. euron vähennys EU:n ja kansalliseen rahoitusosuuteen,
  - Valtion osuuteen sairausvakuutuslaista johtuviin menoihin noin 60 milj. euron vähennys,
  - Velanhoitomenoihin noin 57 milj. euron vähennys.
- Ajoitus- ja maksatusmuutoksia:
  - Monitoimihävittäjien hankintaan liittyvästä vuoden 2024 maksatusmäärärahasta myöhennetään 436 milj. euroa vuodelle 2028.
  - Energiatuen määräraha-arviota alennetaan 188 milj. eurolla elpymis- ja palautumissuunnitelman investointien maksatusmuutosten takia.

Valtiontalouden kehys vuodelle 2024

- Vuoden 2024 toisen lisätalousarvion jälkeen kuluvan vuoden jakamaton varaus oli 337 milj. euroa.
  - Kehyksen hinta- ja rakennemuutokset sekä kehysmenojen vähennys huomioiden, jää jakamattomaksi varaukseksi vuoden 2024 kolmannen lisätalousarvioesityksen jälkeen 301 milj. euroa.